

MODUL DE DESFĂȘURARE A ACTIVITĂȚILOR ÎN CADRUL PROGRAMELOR DE STUDIU ID

Programele de studii de tip Învățământ la Distanță (ID) reflectă o arhitectură educațională modernă, centrată pe flexibilitatea învățării și pe utilizarea tehnologiilor avansate de comunicare. Acest model pedagogic este structurat astfel încât să asigure o calitate academică echivalentă cu formele de învățământ tradiționale, adaptându-se în același timp profilului studentului care necesită un program de studiu personalizat.

Programul de studii ID (Învățământ la Distanță) este o structură educațională complexă și bine orchestrată, care permite furnizarea de învățământ superior sau continuu, utilizând tehnologiile informației și comunicațiilor. Spre deosebire de o simplă colecție de materiale puse la dispoziție online, acesta presupune o proiectare riguroasă, o implementare atentă și un suport constant pentru a asigura calitatea procesului de învățare. Iată modul concret de desfășurare a activităților, detaliat pe componentele esențiale.

a) Proiectarea activităților didactice și a conceptelor pedagogice utilizate

Proiectarea activităților didactice și a conceptelor pedagogice utilizate se fundamentează pe principiul autoinstruirii asistate, unde rolul profesorului transcede simpla transmitere de informații, devenind un facilitator al procesului de cunoaștere. Conceptul central este cel de învățare activă, în care studentul preia controlul asupra ritmului și spațiului de studiu. Activitățile sunt riguros planificate prin intermediul unui calendar academic specific, care îmbină perioadele de studiu individual cu momentele de interacțiune directă. Designul instrucțional vizează dezvoltarea unor competențe specifice prin module de învățare bine delimitate, care permit acumularea progresivă a cunoștințelor. În acest context, se utilizează metode precum învățarea bazată pe proiecte și analiza de caz, care încurajează aplicarea practică a noțiunilor teoretice studiate în mod independent.

La baza oricărui program ID stă o proiectare didactică atentă, bazată pe principii de andragogie (învățarea adulților) și pe pedagogie constructivistă. Aceasta nu se limitează la alegerea unor instrumente tehnice, ci la crearea unei experiențe de învățare coezive.

Activitatea de proiectare începe cu definirea clară a competențelor și rezultatelor așteptate de la absolvire. Pentru fiecare curs în parte, echipa de cadre didactice titulare dezvoltă scenarii de învățare. Aceste scenarii stabilesc modul în care vor fi îmbinate diferitele tipuri de resurse și activități pentru a atinge obiectivele.

Conceptele pedagogice fundamentale includ **învățarea centrată pe student**, unde rolul profesorului se schimbă de la transmițător de cunoștințe la facilitator și ghid. **Învățarea activă** este promovată prin sarcini practice, studii de caz, simulări și proiecte care obligă studentul să aplice ceea ce citește sau ascultă. Învățarea colaborativă este integrată prin activități de grup care se desfășoară în spații virtuale dedicate (forumuri, wiki-uri, sali de discuții pentru proiecte), dezvoltând nu doar competențe de specialitate, ci și abilități de lucru în echipă și comunicare online.

Un alt concept cheie este diferențierea. Materialele și căile de învățare sunt proiectate să acopere diferite stiluri de învățare (vizual, auditiv, kinestetic). Astfel, unui concept i se pot asocia o lectură (pentru cei care preferă textul), o prezentare video sincronă sau o animație (pentru cei vizuali), un podcast (pentru cei auditivi) și o sarcină interactivă sau un simulator (pentru aplicare practică). Trebuie să pornească prin structurarea progresivă a dificultății sarcinilor, oferind la început mai mult suport și ghidare, care este retras treptat pe măsură ce studentul devine mai autonom.

De asemenea, se folosește **învățarea bazată pe probleme**, unde studenții sunt puși în fața unor situații reale sau simulate din domeniul profesiei și trebuie să identifice cunoștințele necesare și să găsească soluții. Acest lucru asigura transferul cunoștințelor în context.

b) Proiectarea, realizarea și distribuirea resurselor de învățământ

Resursele de învățământ sunt coloana vertebrală a programului și sunt create într-un proces sistematic. Proiectarea, realizarea și distribuirea resurselor de învățământ reprezintă un proces tehnologic și pedagogic complex, menit să transforme conținutul academic în suporturi de curs interactive. Resursele sunt elaborate de titularii de disciplină sub forma unor pachete de învățare multimedia care includ text, grafică, elemente audio-video și teste de autoevaluare. Realizarea acestora respectă standarde stricte de editare grafică și structură logică, fiind segmentate în unități de învățare care pot fi parcurse într-un interval de timp determinat. Distribuirea resurselor se realizează preponderent prin intermediul platformelor de tip Learning Management System, asigurând studenților un punct unic de acces la toate materialele necesare. Aceste platforme permit descărcarea materialelor în formate compatibile cu diverse dispozitive electronice, oferind totodată biblioteci virtuale și resurse suplimentare de documentare necesare aprofundării disciplinelor.

Proiectarea resurselor urmărește să fie modulară. Fiecare curs este împărțit în unități de învățare (module sau teme) coerentă, care pot fi parcurs într-o săptămână sau două. Fiecare modul are obiective clare, o succesiune logică de resurse, activități practice și o formă de autoevaluare.

Realizarea resurselor este un efort semnificativ. **Materialele text** (cursuri scrise, ghiduri de studiu) sunt elaborate de experții în materie, dar sunt adaptate și redactate special pentru mediul online: au o structură vizuală clară, cu titluri, subtitluri, scheme, bare laterale cu exemple, rezumate la sfârșitul fiecărei secțiuni. Ele sunt scrise într-un limbaj accesibil, ca un dialog cu studentul. **Materialele multimedia** sunt create cu atenție. Prelegeri video nu sunt simpla înregistrare a unui profesor vorbind orele în șir, ci sunt prezentări concise, segmentate în clipuri de 10-15 minute, fiecare acoperind un subiect bine delimitat. Acestea pot include prezentarea slide-urilor profesorului cu vocea sa, animații grafice care explică procese complexe, sau filmări scurte demonstrative. **Resursele interactive** pot fi tutoriale, hărți conceptuale interactive, simulări software sau teste de autoevaluare cu feedback imediat. Acestea permit studentului să se angajeze activ și să primească răspunsuri asupra înțelegerii sale.

Toate resursele sunt integrate într-o Platformă de Învățare (Learning Management System - LMS), cum ar fi Moodle, sau o platformă proprietară (Tsys). Distribuția se face prin această platformă, care asigură accesul controlat și organizat pentru fiecare student înscris la curs. Platforma este structurată în cursuri, iar fiecare curs are o arie de resurse unde materialele sunt organizate în ordinea logică a parcursului. Studentul se loghează și găsește totul într-un singur loc: planul de învățare al cursului, toate materialele, linkurile către activități, forumurile și instrumentele de evaluare.

c) Modul în care se realizează comunicarea între studenți/cursanți și cadre didactice

Comunicarea este vitală pentru a combate izolarea și pentru a construi o comunitate de învățare. Modul în care se realizează comunicarea între studenți și cadrele didactice constituie coloana vertebrală a programului de studii ID, eliminând barierele geografice și temporale. Ea are loc pe mai multe canale, sincrone și asincrone, fiecare cu un rol specific. Comunicarea este mediată tehnologic și se desfășoară pe două paliere principale.

Comunicarea **asincronă** este fundamentul, oferind flexibilitate. Comunicarea asincronă, realizată prin e-mail, forumuri de discuții și mesagerie internă, permite studentului să adreseze întrebări sau să solicite clarificări în orice moment, primind răspunsuri într-un interval de timp prestabilit. Principalele instrumente sunt forumurile de discuții. Există forumuri tematice pentru fiecare modul sau subiect, unde profesorul pune întrebări de reflecție, iar studenții răspund, comentează și construiesc discuții în decurs de zile. Profesorul intervine pentru a ghida, a corecta eventuale concepții greșite și a sintetiza. Un alt instrument important este sistemul de mesagerie internă al platformei (sau email-ul academic), pentru comunicări private între student și profesor, de exemplu pentru întrebări personale legate de conținut sau probleme tehnice. Comentariile și feedback-ul la teme și proiecte încărcate de studenți reprezintă, de asemenea, o formă de comunicare asincronă, directă și personalizată.

Pe de altă parte, comunicarea sincronă se realizează prin videoconferințe și webinare

programate, unde studenții pot interacționa în timp real cu profesorul și cu colegii lor. Această interacțiune socială virtuală este esențială pentru menținerea motivației și pentru clarificarea conceptelor dificile, generând o comunitate de învățare dinamică. Comunicarea **sincronă** are loc în timp real și creează o senzație de prezență. Cea mai folosită metodă este sesiunea de tip webinar sau clasă virtuală (prin tool-uri precum Zoom, Microsoft Teams, BigBlueButton integrate în platformă). Acestea sunt programate periodic (de exemplu, o dată la două săptămâni) și pot avea diverse formate: o prelegere live pe un subiect cheie, o sesiune de întrebări și răspunsuri, o sesiune de proiecte sau un workshop interactiv. Profesorul poate partaja ecranul, folosi o tablă virtuală, și poate împărtăși participanții în "breakout rooms" pentru lucrul în grup. Chat-ul live din cadrul acestor sesiuni sau cel disponibil în platformă pentru anumite activități permite și comunicarea sincronă text.

Regulile de comunicare sunt stabilite clar la început: termenele de răspuns la mesaje (de ex., profesorul se angajează să răspundă la întrebările din forum în 24 de ore în zilele lucrătoare), eticheta online, și modul de participare la sesiunile sincrone.

d) Desfășurarea activităților de tutorat la distanță și față în față

Tutoratul este mecanismul central de sprijin individualizat și de orientare a studentului pe parcursul programului. Desfășurarea activităților de tutorat la distanță și față în față completează procesul de instruire, oferind suportul academic necesar pe tot parcursul semestrului.

Tutoratul față în față reprezintă o componentă valoroasă care completează experiența la distanță, în programele care au o formă mixtă (blended learning). Acesta are loc în cadrul unor **ședințe de contact** programate în campusul universității, în weekenduri, la o frecvență stabilită (ex., o dată pe lună sau pe semestru). Aceste ședințe nu sunt simple prelegeri, ci au un caracter aplicativ și interactiv. Ele pot include: sesiuni de lucru practic în laboratoare (pentru discipline care o cer), ateliere de lucru la proiecte în echipă, rezolvarea ghidată a problemelor complexe, prezentări și discuții ale studenților, sau simulări și jocuri de rol. Contactul fizic permite clarificarea aprofundată a unor dificultăți, networking între studenți și cadre didactice, și consolidarea sentimentului de apartenență la o comunitate academică. Această componentă hibridă asigură echilibrul între flexibilitatea studiului individual și rigoarea activității practice directe. Tutoratul față-în-față este, deci, o oportunitate de aplicare, consolidare și interacțiune umană directă care completează învățarea autonomă de acasă.

Tutoratul la distanță este activitatea continuă și fundamentală. Tutorul (care poate fi și profesorul titular sau un alt cadru didactic) are rolul de a monitoriza progresul studenților săi, a răspunde întrebărilor individuale, a oferi feedback detaliat la activități și a preveni abandonul. Acesta urmărește prin platformă cine a accesat materialele, cine a participat la discuții și cine nu a predat temele. Pentru studenții cu dificultăți sau cei care nu au fost activi, tutorul inițiază contactul proactiv, prin mesaj privat, pentru a întreba dacă există probleme și a oferi ajutor. Tutoratul la distanță include și moderarea și animarea forumurilor, pentru a menține un dialog academic productiv. Sesiunile de consiliere academică și de orientare în carieră pot fi, de asemenea, organizate online, prin videoconferință.

e) Evaluarea pe parcurs și evaluarea finală

Evaluarea într-un program ID este continuă, diversificată și proiectată pentru a verifica atât cunoștințele, cât și competențele dobândite, precum și pentru a combate riscul de fraudă. Evaluarea pe parcurs și evaluarea finală sunt integrate într-un sistem unitar de monitorizare a performanței academice.

Evaluarea pe parcurs (formativă) are scopul de a oferi feedback pentru învățare și de a ghida atât studentul, cât și profesorul. Evaluarea pe parcurs este de tip formativ și se realizează prin teme de control, proiecte intermediare și teste de autoevaluare disponibile pe platforma de studiu. Aceste activități permit monitorizarea constantă a nivelului de înțelegere și oferă studentului feedback rapid pentru îmbunătățirea rezultatelor. Nota obținută pe parcurs are o pondere semnificativă în media finală, stimulând un efort constant de învățare. Ea include o varietate de

instrumente:

- **teste de autoevaluare** la sfârșitul fiecărui modul (cu întrebări cu răspuns multiple, adevărat/fals, cu feedback automat), care nu contribuie la nota finală, dar permit studentului să-și verifice înțelegerea.
- **teme și sarcini de lucru** încărcate în platformă: eseuri scurte, rezolvări de probleme, analize de studii de caz, participări în forumuri de discuții (calitatea intervențiilor este notată).
- **proiecte** pe parcursul semestrului.

Feedback-ul de la profesor/tutor la aceste sarcini este detaliat și constructiv, evidențiind punctele forte și cele de îmbunătățit. Evaluarea pe parcurs reprezintă de multe ori o proporție semnificativă din nota finală (până la 50%), stimulând depunerea unui efort constant.

Evaluarea finală (sumativă) are rolul de a certifica nivelul de însușire a competențelor. Evaluarea finală se desfășoară în sesiunile de examene și are un caracter sumativ, verificând atingerea tuturor obiectivelor de învățare ale disciplinei. Forma sa este stabilită în proiectare. Poate fi un **examen final scris sau oral**, desfășurat în mod supravegheat în prezența cadrului didactic pentru a asigura obiectivitatea și relevanța notării, în conformitate cu standardele naționale de asigurare a calității în învățământul superior. Această supraveghere poate fi fizică, în sălile UCv, unde studenții susțin examenul în prezența unor supraveghetori. Transparența criteriilor de evaluare este esențială. Rubricile de evaluare (griduri cu criterii și niveluri de performanță) sunt făcute publice din start pentru fiecare sarcină notată, astfel încât studentul știe exact cum va fi apreciat.

O altă formă importantă de evaluare finală este **lucrarea de licență** (pentru programe de licență). Aceasta presupune cercetare individuală, elaborare scrisă și o susținere în fața unei comisii. Susținerea este organizată ca o ședință sincronă formală, în care studentul prezintă lucrarea și răspunde la întrebările comisiei.

În concluzie, un program de studii ID este un sistem educațional integrat și dinamic. El se bazează pe o proiectare pedagogică solidă, pe resurse de calitate adaptate mediului digital, pe comunicare multiplă și asistență permanentă prin tutorat, iar evaluarea este concepută să fie autentică și credibilă. Desfășurarea concretă a activităților implică o muncă coordonată a echipelor didactice și administrative pentru a crea o experiență de învățare eficientă, flexibilă, dar riguroasă, care să poată concura calitativ cu învățământul tradițional.